

„Soča“ izhaja vsak četrtek in velja za pošto prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto f. 4.50
Pol leta „ 2.30
Četrt leta „ 1.20

„Kmetovalec“ za naročnike Soče Vse l. 2. — Pol leta f. 1. Za nenaročnike: Vse leto f. 3. — Pol leta f. 1.60

Pri oznanilih in ravno tako pri „po. stanicah“ se plačuje za navadno tristočno vrsto:

8 kr., če se tiska 1 krat

7 „ „ „ 2 krat

6 „ „ „ 3 krat

Za večje črke po prostoru.

SOČA

Posamezne številke se dobivajo po 10 soldov v Gorici pri Paternolliju; v Trstu v tobakarnicah „Via del Belvedere 179 in „Via della caserma 60“

Naročnina in dopisi naj se blagovoljno pošiljajo pod naslovom: Viktor Dolence v Gorici. — Rokopisi se ne vračajo; dopisi naj se blagovoljno frankujejo. — Delstvom in drugim nepremojnim so naročnina znižana, ako se oglase pri uredništvu.

Glasiloslovenskega političnega društva goriškega za brambo narodnih pravic.

Beseda goriškim rodoljubom.

Kdor je rodoljub, ne ker je „moda“,
Čerti prepire prazne in razpore,
Storiti iz srca želi kar more,
V razvoj in srečo dragega naroda.
Sritar.

J.G. Ako vsa znamenja ne lažejo, preseda obema slovenskima strankama na Goriškem mejsobni razpor, ki nam je v našem napredku že dosti škodoval in nam še zmerom škoduje. Iz razgovorov mislelih mož ene in druge strani se čuti in od dne do dne očitneje oglašajo želja po sporazumljenji, po miru. Ljudem se odpirajo oči, zmerom bolj izprevidajo, da prepirajoči se med seboj delamo samo v prid tretjemu, a ta tretji je našemu rodu neprijatelj. To je dobro znamenje. To dokazuje, da se v obeh taborih vkorenjuje prepričanje, da sejanja pot, ki jo hodimo vsak za se, ni prava, da ne vodi do zaželenega cilja. Vsem je jasno, da se moramo zopet združiti in z vjedinjoni močmi delati za razvoj in napredek svojega naroda. Bodi mi tedaj dovoljeno, da o tem vprašanji povem svoje misli. Govoril bom iz ljubezni do stvari.

Poglejmo najprej v naš narod. Naše ljudstvo je umno, pošteno in delavno, zraven pa nevedno in siromasno. Duševne moči v njem spijo, niso še prebujene. Nasledki tega so, da je naše ljudstvo še zmerom udano vražam in babjeverstvu, da bolj razviti in sebični možje njegovo nevednost zlorabijo v svoj lastni prid, da brez lastnega prepričanja se zdaj po tem, zdaj po onem ravnanju, da mu je življenje težko breme, da je pošteno, a vendar se tudi v njem prikazujejo krive prisega, množe se goljufije, sleparstva in druga zločinstva. To pričuje, da ga niso še stalne etične ideje prešinile. Naše ljudstvo je delavno, a vendar ne napreduje. Še zmerom ne izprevida, da z novim časom nadvladuje tudi novi duh, da kdor zaostaja, je le suženj napredujočega. — Za politično življenje se ne briga, ga tudi ne pozna. Zato se pri volitvah pridruži kmalo tej kmalo oni stranki, prav za prav pa mu je za obe malo mar, za to tudi rad zamenja svoje politične pravice in se jim celó odteguje. Čutili se tej žalostni prikazni ne moremo, ako pomisli-

mo, da nij izobraženo, ker samo duševno razvito ljudstvo ve ceniti politične pravice.

Ako je pa stanje našega ljudstva v resnici tako, potem je pač vsega, kdor le nekoliko čutja do domovine in naroda v srei nosi, sveta dolžnost, vse svoje duševne in telesne moči posvetiti temu nesrečnemu narodu v njegov duševni in materialni razvoj. Vsak rodoljub bo delal po svojih močeh, zraven si bo iskal prijateljev, zaveznikov, ki bodo z njim vred ljudstvo podčevali.

Za to pa ne zadostuje samo poduka vsaki priliki v vsakdanjem občevanji, napredek mora imeti svojo koronino in svoje poročstvo v dobri narodni šoli. Popolnoma si je treba izbiti iz glave misel, da narodu, da prostemu ljudstvu šole treba nij, da je šola, ki je obstajala do pred nekaj let, vztrajala in zadostovala potrebam našega ljudstva. Ne, nikakor ne! Napredek se zdravo mora začeti v šoli. Nova šola ima pred vsem dobro in zdravo jedro in tudi še marsikaj drugega dobrega v sebi. To dobro jedro izluščimo iz škodljive morebiti ali nepriemerne našim okoliščinam lupine, in delajmo z vsemi močmi, da nam se ta zavod na postavljeni poti, na kolikor to zahtevajo naše razmere, v notranji osnovi spremeni in potem dalje razvija.

Za ljudstvo pa, ki je že odraslo šoli, je treba skrbeti na drugi način. Bistriti mu je treba duh in plemeniti srce ter ga tako povzdigniti do višje otnike. To pa dosežemo, ako mu damo v roke dober časopis. Vsak mi bode pa pritrdil, da ta list ne sme v prvi vrsti biti političnega značaja, ker naše ljudstvo nij še godno za politikovanje. — V tem časopisu naj se ljudstvu podaja, kar mu sree oblačuje, kar je zanj podučno in kar more duševno prebaviti. Drugače je vse delo brezuspešno. Vmes naj mu se tudi razlagajo postavbe v lahko umljivi besedi, da se laglje odtegne zvito nastavljenim advokatskim mrazom in da ne pade v žrelo zakotnih pisčev. Pišimo mu o gospodarstvu in kmetijstvu, učimo ga varčnosti in treznosti, pomagajmo mu snovati okrajne hranilnice in založnice, kjer bode v sili proti malim obrestim dobil hitro denarno pomoč, da se iztrga iz železnih krempeljv oderuhovskih. V verske stvari naj se ta časopis ne vtika, a vora naj se spoštuje, ker ona je zdaj ljudstvu edina podlaga morale

in ker ono samo v Bogu svoje upanje in svojo srečo išče. Pred vsem pa naj se ogiblje osebnim prepirom, ker ti samo strasti budijo. Ravno tako pa naj opusti osebni kultus, gleda katerega se je na eni in drugi strani dosti grešilo. Ta naš lokalni list naj bode torej namenjen kmetu, politično zreli Slovenci naj se pa v Ljubljani oglašajo za list.

Torej na delo! ne zlorabimo svojih moči še dalje v prepiru, ne pogublajmo svojih zmožnosti v strastih, hrepenimo po umetnostih in vednostih, po tem bodo tudi naši pisatelji zopet oživel, naši pesniki zopet se glasili, in v naše spavajoče ali pa uže zamrle čitalnice bode samo po sebi prišlo novo življenje.

Združimo se tedaj in delajmo nevtrudljivo, dobri nasledki ne bodo izostali. Potem lahko poročamo: Naš narod je duševno razvit, zaveda se svoje narodnosti, politično je zrel, s posvetnim blagom obilno obdarevan in moralen. Potem se bomo lahko nanj zanašali, ker bodo vse njegovo delovanje iz prepričanja izviralo, potem ga bomo tudi lahko za stalne etične ideje navduševali.

Zdaj pa nastaja vprašanje, ali je mogoče, da si v ta namen obe stranki prijateljski roko podaste? Na liberalni strani bodo to nekateri kar naravnost zanikali in to svoje držanje motivirali rekoč: „Jaz sem liberalen, kot tak se ne morem družiti s klerikalcem. Kaj bi rekli drugi liberalci o meni?“ Te vrste človek besedo „svoboda“ zmerom nosi na jeziku, a če ga prašajo, kaj je svoboda, ne bo ti znal odgovoriti, ker ne ve, da v resnici svoboden je le tisti, ki iz prepričanja dela po moralnih zakonih. Taki ljudje bodo združenje samo ovirali, na nje se ne smemo ozirati; če nečajo z nami delati, naj hodijo svojim putem, več nego ti ljudje nam mora biti na sreči sreča našega zanemarnjenega ljudstva. Na drugi strani se bodo nekateri hoteli pridružiti s pogojem, ako bode vse naše delovanje slonelo na verski podlagi. Tudi tem se ne moremo udati. Moja misel je, ne vrtajmo vere po sili v vsako, tudi posvetno stvar, s tem njej sami ne ustrezamo. Vera naj se varova in goji v cerkvi, ondi ima dovolj prostora. Tacim možem bi svetoval, naj se učijo spoštovati pravo prepričanje. Može taciga mišljenja na eni in drugi strani ne približajo se nikdar. Mogoča je med nami sprava samo takrat, ako se v obeh taborih nahajajo možje, kateri v resnici lu-

LISTEK.

Denar. Njegova raba in zloraba.
(Dalje.)

Pomagaj si sam in bog ti bo pomagal.
Narodna vlaška prielovica.

Delo in gospodarstvo skoraj samà zadostujeta, da si vsaka oseba srednjih sposobnostij pripori razumno neodvisen položaj. Tudi delavec zamore ustvariti si tak položaj, ako zna uporabiti svoje moči in ako zna zmerom živeti. Novčič (soldič) je bogme mala reč, in vendar zavisita premožnost in blagostanje tisoč in tisoč družin od pametnega trošenja in od štednje tako majhne reči. Ako si človek pustil zmuzniti iz rok malene solde, plod njegovega dela, in sicer nekoliko v krčmi, nekaj pa za to ali ono zabavo, bode v kratkem uvidel, da je njegovo življenje malo več, nego gol živalski mehanizem. Nasproti temu pa, ako on skrbi za take malene denarje, če položi vsaki teden nekaj v štedilnico (šparkaso) ali v kako narodno banko in če nekaj pa ženi svoje izročil za dobrostanje in izrejo družine, bode za gotovo spoznal, da mu prinese skrb za te malenkosti po nedolgem času obilno premoženja in dovolj zadovoljnosti in varnosti proti prihodnjim potrebam. Delavec velikodušne častimarnosti in krepkega razuma — zaklada neskončno več od vseh drugih — zamore koristiti ne samo sam sebi temuč zamore tudi družim pomagati. Da to nij nemogoče dokazuje dovolj jasno življenje Toma Wright-a iz Manchesteru. Njegovo življenje je pravi dokaz potrpežljive stanovitosti v dobrih delih, pa tudi dokaz je upljiva, kterečaj zamore imeti osebo naj nižjih stanov na korist svojih bližnjih.

Čudom se je zarés čuditi, da je eno najtežjih in navidezno za izpeljavo nemogočih del, namreč poboljšanje hudodelnikov ne samo poskusil, temuč tudi izvršil delavec livec. To je izpeljal Toma Wright v Manchesteru. Začel je ta pošten človekoljub najpoprej premišljevali o zaprekah, ki so hudodelnikom na potu, da ne morejo postati zopet poštene. Zabil si je v glavo, kako bi se moglo temu v okoliščinah, in ta misel je bila vladajoči cilj njegovega življenja. On nij zanemarjal dela v lilnici, da, se svojo pridnostjo pridobil si je popolno spoštovanje in naklonjenost svojih gospodarjev; tudi nij zanemarjal svoje družine, ktero je umel izvrstno izrežati, če prav je bila velika. Da si je delal od šestih zjutraj do šeste zvečer, vedel si je pridobiti časa, posebno ob nedeljah, da se je mogel posvetiti službi hudodelnikov, vrsti ljudi, ki je bila takrat še dosti huje zanemarnjena, kakor dandenes. Nekoliko minut na dan dobro uporabljenih je stvaralo čudesa; in v desetih letih posrečilo se je temu žlahtnemu človeku iztrgati iz grešnega življenja ne manj, nego tri sto hudodelnikov. Imeli so ga v manchesterskih ječah za duševnega zdravnika, in kjer niso mogli ni duhovnik, ni druge osebe kaj opraviti, imel je Toma Wright popoln uspeh. Tim načinom vrnoli so se svojim družinam onesrečeni sinovi in zapeljane hčeri; in mnogo oseb s hudodelstvi omadeževanih pripeljal je on zopet na zapustivšo poti poštenja in dela. Stvar nij bila tako lahka. Treba je bilo denarja, časa, poguma, previdnosti in nad vsem še značaja in one zaupnosti, ktero vedno udiha značaj. Čemur se je pa še najvišje čuditi je to, da je Wright izvršil tako dobrodejno delo rošivši toliko onesrečenih vbozih stvorov s plačilom razmerne le majhenim, pridobljenim s potom v lilnici in z veliko družino na rokah, za ktero je so svojo zmernostjo in previdnostjo še nekaj prihranil. Vsaki teden je marljivo

razdelil svoj dobiček: toliko za hrano in obleko, toliko za najemnino, toliko za šole in toliko za reveže; in te delitve se je ostro držal. Tako je ponižni delavec dovršil velkansko delo. Njegovo življenje ponuja nam najlepši primer o jakosti volje moške, o plodonosnem uspehu malih sredstev razborito upotrebljenih in še ponajviše o upljivu, katerega imade vedno pošten in krepak značaj na življenje in obnašanje drugih ljudi.

Ne zaničevajmo, temuč častno je vsako delo naj bode ono v oranji in obdelovanji zemlje, v izdelovanji nastrojov, v tkanji ali v prodajanji raznega blaga. Mladeneč zamore pošteno živiti se z metrom v roki trake mereči, ako se on le dvigne z umom svojim nad meter in trak, da ne postane namreč na umu zratek kot meter in ozek kot trak. „Ne tisti, ki imajo, ampak tisti, ki nimajo poštenega remesla (rokodelstva) naj zarude“, govoril je Füller; vladika (škof) Hal je pa pristavil: „Srečni so tisti ki delajo, bodi si s telesom, bodi si z umom“. Ljudje, ki so dvignoli se iz nizkega stanu, naj se ne sramujejo, temuč ponosni naj bodo, da so premagali toliko težkoč. Stojeci delavec vredi više, nego klečeti žlahtnik. Neki ameriški president, ki je bil v mladosti drvar, poprašan, kakšen je njegov grb, je odgovoril: „Srajca se zavihanima rokavam.“

Svojemu sinu je angleški kancelir lord Tenterdom rad kazal štacunice, kjer je po soldu bril ljudi. Neki Francoski dohtar pošalil se je necega dne s Flehier-jem, vladiko (škofom) mnskem, očitovaje mu, da je v mladosti, ker je bil nizkega stanu, svečel il. „Res je“, zavrne mu Flehier, „če bi pa bili vi v mojem položaji, bi bili še dan denes prost svečar.“

Nekteri malodušniki sramujoči se svojega porekla (rodu), skrbje vedno isto prikrivati, a ne pomisle, da odkrivajo isto vsakim korakom svojim, kakor tisti dimni-

bijo narod, kateri hočejo vse svoje moči žrtvovati samo hudobstvu v prid in korist, kateri ne delajo iz dobičkarje ali častilakomnosti, kateri tudi lahko zatajijo svoje prepričanje, ako izprevidijo, da s tem narod pomagajo, kateri črta prazne prepire in razpore, katerim je vsako plemenito srce osrečujoča zavest, da so kaj dobrega storili, edino plačilo. Če je nekoliko tacihi mož na obeh straneh, po tem naj se ti pobratijo in začno delati, drugi pojdejo nehoté za njimi. Ako pa goriška slovenska zemlja nema tacihi sinov, potem je bolje, da ostane vse pri starem, narod naj še bolje nadalje v nevednosti tava in na tihem solze preliwa, pride vže drug učitelj, ki ga bode izučil po svoje.

„Slavcem“ o „Slavcu“

Nij ga med nami, gospodje in fantje, da bi so ne spomnili tistih ne takó oddaljenih časov, ko je naša mladina bolj iz nevednosti ko hudobije regljala tiste budalaste in nemarne pesni, katere so po kasarnah pobirali in v domovino donášali potujčeni urlaubarji. Naša nevedna in nezavedna mladina je hlastno učila se takih kvakarij, in mnogo hučice je izpraznil tak mojsterpevovodja na kožo fantovsko. Či je bila pesen izvirno še tako neumna, desetkrat gerši je postala v ustih naših fantov, kateri so tuj jezik strašansko obdelovali (v takej podobi nij bil sicer boljega vreden!). Smeha, zaplajavanja in oponašanja nij manjkalo, kedar so se naši fantje producirali v mestu s tako žlobudro. Naše sladko-otožne narodne pesni so se plaho poskrile pred tujimi pritepuhinjami, katere so se prederzno širile od terga do vasi, od posameznih hiš do samotne bajte. Uboga dekleta, kake podobnice Vam je bilo poslušati! Namesto domačih, na serece govorečih in sladko je topelih glasov, čule ste nerazumljivo in sramotno pretvarjanje. Polagoma so začeli bogoslovci in dijaki pevati ob novih mašah in počitnicah čveteroglasne slovenske pesni. Bolj omikana mladina je začudena slušala mehke harmonije domačih spevov, in omililo se ji je tako petje. Pod vodstvom učitelja ali koga drugega petja zmožnega združila so se boljša gerla. Z vspehom rasla je ukaželjnost, fantje so si šli v čast pridružiti se pevskega društvu. Tergi brez pevcev zavidali so drugim, kateri so je imeli; drug za drugim so si ustanovljali pevske zборе. Danes ima vsak terg in mnoga večja vas svoj zbor. Takó je iz malega izraslo veliko, da smo si upali osnovati občno pevsko društvo, katero postane, če bomo složni in količkaj požertvovalni, sijajno pa upljivno.

Soditi po številu pevcev na Primorskem, med katerimi je prav veliko izvrstnih in verlo izvežbanih glasov, bi mogel in moral postati „Slavec“ tako pevsko društvo, kakoršnega nij od nas do Beča. V to ime pomozi sreča junaška!

Gospodje pevci! Če ste se doslej pridno vozabili v petji, treba, da se odslej toliko marljivejši urite, ko se Vam je odperl širši delokrog. Dosihdob ste le v domačih čitalnicah nastopali v manjših zborih, a „Slavec“ hoče stopiti zavestno med svet, da pokaže, kaj zamorejo naša združene moči. Zato mora biti vsakemu posameznemu pevcu na serece prospel občenega društva, katerega zgoda ali nezgoda zadeva vsakega poedinega društvenika. Čut uzajemnosti mora prešiniti vsakega uda.—V enakej razmeri bode tudi odgovornost gg. pevovodjev po sedaj večja. Skerbeti jim bo, da bode vsak pevec popolnoma kos svoji nalogi, da se sme dotični pevski oddelček vredno uverstiti združenim „Slavcem“. Pevovodjem se bo strogo držati instrukcij in nasvetov društvenega pevovodja glede interpretacije napevov in njih posameznih delov. Zato naj nikedar nobeden pevovodja ne opusti priložnosti, kedar je v Gorici, oglasiti se pri društvu pevovodji in posvetovati se z njim o tempu in poedinih mestih te ali one pesni. Tako bodo posamezni oddelki enakomerno peli zборе, kar jim bo v prid, kedar se z drugimi pevci v bližnji snidejo, posebno pa pri društvu glavnih poskusnjah, katere se bodo tem gladkeje veršile. Po takih navetih vodenosti in zvežano društvu mora napredovati in krepiti se. Nekateremu se zdi ogra „Slavca“ presmela, češ, da so pevci preveč raztreseni po deželi. Mi pa rečemo, da bode Slovincem poveljena ljubezen do petja premagala vse ovire. Vidite, čete, kake se bode otežila navdušenost do „Slavca“, kedar bodo pevci videli in čuli, kaka moč je v združenosti.

Da bode društvo cvetelo, držati se bo strogo discipline, ne vojaške, ampak iz ljubezni do stvari izvirajoče discipline. Da bode bilo društvu zdravo serece v središču, so nam porok gospodje, kateri so uže večkrat pokazali organizatoričen talent. Treba toraj, da so še deli po deželi zdravi. Vsak posamezen zbor ima biti dobro uredjen. Kedar je kamnje pravilno obsekano, je lahko skladati je.—

Zdaj pa še nekaj o mobilnosti pevskih oddelkov. Kakor smo uže dejali, hoče „Slavec“ pri posebnih prilikah udeleževati se narodnih svečanostij in tako javiti svetu moč narodnih zvukov. O takih priložnostih se morajo sniti vsi pevci, da rešijo društveno čast in spretnost. A potovanja, naj bodo še tako kratka, berejo dandanes mnogo kebrov, dobro rejenih mošnice pa je le po malem. Društvo bo sicer iz občne blaginjece pevce podpiralo, kolikor se bo le dalo. Skerbelo bo postavim za vožnjo in prikladna preaočišča, po mogočnosti tudi za čašo vinca. A brez posebnih večih ali manjših stroškov ne pride nobenemu posamezniku tak shod. Zategadelj naj bi si pevski oddelki ustanovili lastno blaginjece, iz katerih bi pri izletih za kake posebne stroške zajemali. Mnogi zbori so to uže upeljali, in prav dobro se jim obnaša ta naprava. Čez leto donášajo v majhnih izneskih v skupno blaginjece in si tako brez občutljivih pritrganj spravijo primeren kupček, kateri jim ob svojem času, priporočje do marsikatero lepe urice. Lehko tudi osnujejo pevci enkrat ali dvakrat na leto pevsko zabavo na korist blaginjece. Tako si pomagajmo na čast domovini!

Pri osnovanju pevskega društva v Gorici smo vsi pevci zavezali se, da napravimo vsak v svojem kraju koncert v prid občni društveni blaginjece. To obljubo izvršiti je naša častna dolžnost. Ustanovniki in podporniki se oglašajo društvu in kažejo s tem simpatijo do njega. Toliko bolj se moramo pevci zanimati za nje. Le berzo na delo! Sestavite program, naučite se točk in nekoliko poagitujte. Nij treba misliti na velike svote, vse pride prav in dobro. Kamen do kamna palača.—

Gospodje pevovodje in pevci, oserčite si moja iz ljubezni do slave „Slavčeve“ izvirajoča nasvetovanja! Živila nova garda! Glejte, da bodo veljale o njej besede kakor o Napoleonovi: Garda umerje, a ne uda sel—

K.

Dopisi.

Iz Gorice, 29. julija 1875. Denašnji uvodni članek govori o spravi. Mi smo dali v tem članku prijatelju in poštenemu rodoljubu prosto besedo in dasi-

spisih poseben slučaj, iz kterega se lahko razvidi, koliko zamore storiti sklop, da se hoče obogateti. Neki mladeneč pofučkavši in zapravivši blodnim življenjem vse svoje premoženje, ostal je brez božjega križa v žepu, zgubivši vse upanje. Sel je necega dne iz hiše z namenom vzeti si svoje žalostno življenje. S to mislijo pride na holmec, s kterega se je moglo videti celo njegovo zapravljeno posestvo, ostane nekaj časa na holmcu, sedé in žede in vstane sé sklepom, rešiti ta posestva. Vrnovši se domu, najde v nekeji ulici kap vrez z vogljem napolnjenih, ktere so čakale človeka, da bi je odnesel v bližnjo hišo; h temu delu se on ponudi in prinese zaklje h kupcu voglja. Tako si je prislužil nekaj soldov, katere si je prihranil, ker si je bil še izprosil po vrhu ostanke jedi, da si je zamogel s pajčevim platnom prepreženi želodec potolažiti. Prenašaje vreče voglja in opravlja tudi druge enaka opravila, prištedil si je še druge novce, dokler mu nij bilo zadostno, da si je živali nakupil, ktere je zopet z dobičkom razprodajal. Tekal je za dobičkom od ure do ure od dneva do dneva tako neprekidno, kakor čas teče, z neizrečenim pohlepom spuščaje se v vedno večja trgovska poslovanja, dokler nij prav, prav obogatel. Konec vsega tega je bil, da nij samo rešil zapravljenih posestev, temuč da si je še druga prevelika bogastva nakopičil. Umrl je ko umazan skopuh, takó da se je moglo po njegovem pogrebu reči, da nij bil nič drugega, nego zemlja vrtniša se v zemljo. S plemenitejšim duhom bi taka odločba napravila bila iz njega človeka dobrotnika za bližnjega, kakor za njega samega, ali njegov začetek in njegov svršetek sta bila enako skrivljiva.

(Konec prih.)

ravno se morda ne vjemamo do pičice z idejami našega prijatelja, se vendar z njim vjemamo v glavnih potezah.—Gotovo je, da mej nesebičnih rodoljubih, kateri hočejo delati v korist svojega naroda iz čiste ljubezni do njega, je sprava prav lahko dosegljiva in nadejati se je, da je na Goriškem zadosti takih odkritosrčnih rodoljubov, ki so pripravljeni stopiti v kolobar pomnoženega in edinega delovanja na duševnem in gmočnem polju. Mi z denašnjim uvodnim člankom začnemo javno raspravo o tako važni zadevi in veselilo bi nas, ko bi se v tej zadevi še kateri naših prijateljev oglasil, da se menenja popolnoma seštijo in da se na podlagi teh menenij sklopi stalna in v resnici koristna vprava.—Danes je sicer uže prav veliko nade, da se obe stranki na Goriškem sporazumete in si segnete v roké z sveto obljubo, da hočeti popustiti prepire ter nastopiti pot zvišenega delovanja za blagor uboge, raskosane očetnjave, vendar pa je še dosti odvisno od tega, kako so reč prime v roké in če posredujejo na obeh straneh taktni možje.

Kar pa zadeva nas, uže denes zagotavljam, da bomo na stran pustili vse osobne prepire, tudi če jih hočejo gojiti naši nasprotniki in da bomo tudi brez vsakega formalnega sporazuma delali za istinito spravo.

Čas je res, da začnemo z vso silo delati proti sovragu, kajti uže sopet se je začela z vso silo germanizacija v šolah in uradih.—Goriško in Tominsko glavarstvo tako pridno uredjete po nemško, kakor da bi bile kje tam v „rajhu“; naše šole se hočejo tudi ponemčiti na prav zvičajni način.

Govorilo se je tam poprej, da pride v Gorico združena preparandija z italijanskim, slovenskim in hrvatskim oddelkom.—Zdaj pa se sopet govori, da zgubimo še to preparandijo, katero imamo, in vadnico in da bo v Kopru združena preparandija za Slovence, Hrvate in Italijane.—To je komaj verjetno, če se pomisli, da Goriška dá 10 krat več učiteljskih pripravnikov, kakor Istra in da za naše slovenske fante ne bi bil Koper po nikakem, posebno pa v materijalnem obziru ne. In če uže hoče vlada štediti, bo gotovo več prihranila če vse združi v Gorici, kakor pa v Kopru.—A vlada si misli morda: v Kopru bo malo dijakov in bomo vse tri oddelke združili v nemško preparandijo.

V Gorico pa dobimo prav gotovo žensko pripravnico; pravijo, da bosta dva oddelka, slovenski in italijanski, morda ravno na videz, v istini pa bo šeasoma vse nemško. Saj tako se vidi uže iz prvih imenovanj. Imenovan je namreč za ravnatelj ženske preparandije dosedajni ravnatelj goriške moške preparandije, g. Rajakovič in nadučiteljica na tej šoli je postala Dunajčanka, voditeljica goriške nemške dekliske šole, gospodična Raipisch, ki ne zna ne italijanskega ne slovenskega jezika. Podlaga tej preparandiji bo menda tudi nemška dekliska šola.—Po tem takem dobimo skoro gotovo namesto dobrih ženskih šol, glavno zalogo nemške ženske kulture v Gorico.—Gotovo pa je, da bo moralo vsako deklet, ki bo hotelo postati učiteljica, znati nemško; na tak način pa se hoče uplavit na to, da se bo tudi po deželi učila nemščina. Glede mladencev, ki bodo hoteli postati učitelji bo prav taka, samo z razločkom, da v Gorici ne bodo imeli nobene ljudske šole, kder bi se kaj slovenskega učili, če dosedajna vadnica preč pride. Vse to skoro nij verjetno, ker bi bilo uže vendar preveč in bi naš deželni zbor pozvalo do skrajne borbe; a še zmerom je dosti Slovincem na razpolaganje, ki se dajo rabiti kot orožje ustavovernemu ministerstvu in prezgodaj so nam menda zavidali kranjski poslanci veliko srečo: slovensko preparandijo.—Če je bilo to prav in talentno, ne vemo. Pa pustimo to in prestopimo k mestnem zadevam.

Gorica ima, kakor smo uže zadnjič omenili, novo organizacijo, odslej bodé imel naš magistrat 2 tajnika z visoko plačo, knjigovodjo, denarnikarja, pomočnika in sploh mnogo več uradnikov in služabnikov, kakor dozdaj.—To je tedaj začetek delovanja novega liberalnega zbora. Odslej pa se bo še marsikaj drugega slišalo, tako namreč je municijij vzel od Ritterja vodo, ki je uže razpeljana po novem, pa provizoričnem vodotoku po glavnih krajih mesta; mestni vrt dobí krasen vodomet.—Pa pogočba z Ritterjem je le provizorična, ker starešinstvo se nadja, da dobi Mrzlek v Gorico, ki se bode našel menda v taki visočini, da ne bo treba nobene vzdigovalne mašine. Glede na to pa, da Goričani prav neradi pijejo Sočo in da jo tudi zdaj ne pijejo, ko je imajo v Gorici, se sliši, da bo magistat Mrzlek, če se ga ne najde više, tudi prav pri Soči vzel, ker za to potrebne mašine ne bi bile ravno tako drage; take vode pa bi po tem ne imelo skoro nobeno mesto v Avstriji, in kedo ne ve, da je dobra voda prvi pogoj zdravilnemu kraju.—

Sliši se tudi, da magistrat hoče uže prihodnje leto odstraniti sedajni mirodvor; nov mirodvor pride morda na Vipavsko ali pa na Šenpetersko cesto.—

Nadalje hoče nekda magistrat tudi tako društvo zdatno podpirati, ki bi napravilo kopelji v Gorici.—Ali nij vse to lepo!—Gorica pa postane skoro gotovo zdravilni kraj v pravem pomenu besede in sicer s pomočjo neke jak o sumljive osebe.—Nek dr. Georgsohn, ki se je tukaj izdajal za univerzitetnega profesorja iz Napolja, je skupaj spravil odbor, ki bode vse potrebno preskrbel, da Gorica postane zdravilen kraj, kakor na priliko Meran. V tem komiteju je župan in prvi gospodje.—A te dni je duša vsega početja izginila: Georgsohna, ki se je cel ljub dan po Gorici vozil, in katerega je vse držalo

kar z dimnikarstvom obogatevši, ki si je sozidal hišo brez dimnika, hoteči rajšo ugušiti se v dimu, nego imeti pred očmi znamenje svojega porekla.—Izvrstni Toma Bernard, eden najboljših praktičnih človekoljubov v svojej razpravi za zboljšanje položaja revežev spominja prav gorko razumnega moža, Davida Porterja, mojstra dimnikarja, kteri je drug sijajen izgleđ kreposti, pridnosti in dobrih del. V svojej mladosti je bil Porter prisiljen plaziti se po ozkih dimnikih. Položaj tacihi mladih fantov je bil takrat podobčen skoraj robatstvu. Obdarovan je pa bil on z izredno dušno in telesno krepostjo, prebil je masiktero potrebo vkljub temu, da so njegovi sobratje hudo z njim ravnali. V osemnajstem letu je že pometal dimnike na svoj račun; po letu ob žetvi hodil je pa v grofijo Linkoln opravljat poljska dela in je vselej prinesel domu kaj prihranjenega. V tem pa nij on zanemarjal svoje dušne omike, in nij nikdar pozabil na težkoče in krutosti, kterim so podvrženi mladi dimnikarji. Posretil je svoje proste ure znanstvu, napisal je temeljito razpravo o zboljšanji stanju mladih dimnikarjev, to razpravo je razdelil med najupliviše osebe in tako je prouzročil ono gibanje, ki se je svršilo z poboljšanjem položaja onih unesrečenih otrok. Sè svojo zmernostjo in marljivostjo je Porter obogatel, in ko ga je že omenjeni Bernard poprašal, kako da je toliko premoženja si pridobil, mu je Porter odgovoril: „Ker nijsem nikdar ne ene ure izgubil in ker nijsem nikdar nobenega solda zayrgel.“ To je bila vsa skrivnost njegovega bogastva.

Naj bolj navadna je srčnost pridobiti si denar. Človek, ki hoče po vsej sili obogateti, lahko obogati. Za to nij potrebno posebnega razuma; potroši menj, nego zaslužiš, položi petico na petico, in kupček bo vedno rasteł tako rekoč, sam od sebe. Forster navaja v svojih

za bogatega človekoljuba, ki hoče svoje zadnje dni (slab in bolehen je namreč ta gospod tako, da sam pravi, da ne bo živel 2 leti več) kaj dobrega storiti, nij več v Gorici; čez noč jo je pobrisal in, kakor se sliši, zapustil več dolgov. — Marsikateri, ki je z njim zahajal, jel, pil i. t. d., se je prijel menda za nos in uplivne gospode našega mesta je tako sram, da so sklenili ne nenehati, ampak izvršiti z vso enerzijsko idejo Georgsohna in tako je morda navadnji „švinder“ Gorici pomagal, da postane v resnici zdravilni kraj. — Ali nij to čudno, karakteristično in zgodovinsko ob enem? —

Naše šole se letos končajo 15. avgusta; s prihodnjem letom pa bodo začele počitnice kakor v Ljubljani in drugod, s 1. avgustom.

Iz kanalske okolice, 25. julija (Izv. dop.) (Črtica iz življenja „Drejtka“ poznane pod imenom: „očeta ubogih“). Kedo je ta blaga oseba? me bode marsikdo vprašal; ta naj gre v K. k. ondotnim krčmarjem, in ti mu bodo vedeli natančno razlagati.

Oderuhov sicer nikjer ne majnka, ali tudi mi žalibog imamo enega, da mu ga ni para, menda pod celim našim cesarstvom, kateri zna prilžnost in posebno pa neobhodno potrebo nespametnega kmeta zlorabiti; ko ima namreč priti na boben premoženjice, se ubogi kmetič obrne do milostljivega „Drejtka“ bogatina, katerega bogatstvo je naraslo po krvavih žuljih ubogih, ob enem po njemu opeharjenih kmetov, s ponižno prošnjo, naj mu za boga par stotakov posodi, sicer bo ob vse njegovo imetje. „Ako je že tako“, mu „Drejt“ pristavi, „pojdva na en kozarec, da se dobro izgovoriva“, ko se dobro napije in želodec nečloveško napolni in, razumi se, vse na kmetovo ramo, takrat mu še le toliko posodi, da začasno sodnijske poške i komisije ustavi; „za drugo pa“, mu „Drejt“ pristavi, „pridite a s teden t. j. prihodnjo nedeljo“; i res ta dan uže sedita zopet nesrečni kmet i milostljivi „Drejt“ v krčmi. Aha! polič za po ličem, porcija za porcijo; to požerušstvo traja 4, 5, ali še več nedelj, preden se „Drejt“ določi, nesrečnemu kmetiču posoditi obljubljeno svoto, tako da naš „Drejt“ med tem vse krvave zaslužke in žulje nesrečnega kmeta v malo urah požre. No, slednji se vendar določi i posodi kmetiču zaželjeno svoto. Glej o čudo, kako je naš mehko-srčen „Drejt“ tako slučajno pošten postal, obrsti zahteva, kakor štedilne denarnice, samo pet od sto, ali da se mu ta majhna svotica iz žlahne butice ne izpuhti, zahteva oni pišli odstotek dvanajskrat na leto, t. j. vsak mesec 5 gl., tako da iznaša od vsakih 100 gl. na leto 60 0/10 gl. obresti; tedaj ako bi nesrečnemu kmetu 200 gl. posodil i kmet omenjeno svoto pet let ne plačal, „Drejt“ bi ga med tem nikdar ne tirjal; (a žrl pa okrog njega vedno). Ko pa bi se mu svota z obrestimi uže precej ogromna zdela, tožil bi ga koj mesto za 200 gl. za 800 gl., saj je pravičen dolg, si nesrečni oderuh misli, od posojenih 200 gl. po 5 0/10 na mesec znese v petih letih 800 gl. in glej, nesrečni kmetič postane naenkrat njegov sužen, vse imetje oderuhu zastavi, imetje mu zapade in o joj, zastavlj si ruješ zgubljeni kmetič lase iz glave, idi v lesenje, vsekaj si palico in hajd z trebihom za kruhom. Nek mlinar, kojemu je Drejt 40 gl. posodil, mu je moral v nekih mesecih mesto posojenih 40 gl., 94 gl. vrniti. Da, žalostno je pri sreč človeku, kateri količakaj sočutja do svojega bližnjega ima, ko vidi, kako brezbožni „Drejt“ ob nedeljah in praznikih po dokončani službi božji v krčmi sedi, obdan o potreb- nih, nespametnih kmetov, ki na njega, kakor žid na prihod odrešenika čakajo, da bi jih iz „nadlog“ (?) rošil, žre, pije, da je groza, med tem ko zdaj eden zdaj drugi kmetič gre mu po dolgo „veržinko“ i mogočni „paša“ z osornim pogledom gleda na krotkega i bojazljivega kmetiča, ki mu „veržinko“ na krožniku prinese, vzame i zapali, med tem ko z praznim poličem ob mizo zopet toča, češ da je požrešno grlo že zopet suho, in to se vso nedeljo i vsaki praznik, mnogokrat celo tudi o delavnikih godi. Ko bi hotel vse hadobije, ki je ta nečloveški „očeta ubogih“ učini, popisati, moral bi „Soča“ vsaj celo leto redno vsak dan sumo za to izhajati, da bi vse popisala, ali še ne v n ali bi zadostovalo ali ne. Kdor se hoče tega prepričati, naj gre ob nedeljah in praznikih v K...ske krčme, tam bo videl kako oni oderuh nespametne kmete v zajne lovi. Čudno pa to, da za take ljudi, ki so deželi bolj nego kuga nevarni, ni postavlj mej tem ko človeka čaka luknja za vsako žlobudranje pri vinski kapljici. Pa naši zastopniki in redoljubja, ali ne boste mislili, kako bi se prišlo v okoli tako žalostnim razmeram? —

Iz Trsta 27. jul. (Izv. dop.) Tudi v našej okolici začele so se goditi čudne reči. Nezadovoljnost vedno raste, vsled magistratovih spicelnov in ako bo vedno tako napredovalo, bati se je, da se duhovi razjarijo in lahko nastane nemir in iz nemira hudi nasledki.

Naj bolje v tem se odlikuje znani slovenozerec Lukša na Proseku, prva izdajica naroda in najhujši nasprotnik Avstrije; in vlada ga vedno še trpi v magistratovi službi.

Zarad njegovega antiavstrijskega domoljubja mu je večkrat uže sablja nad glavo švigala, toda mirnosti oficirja se ima zahvaliti, da ni pri nekemu kosilu na Kontovelju postal za eno glavo manjši; saj bi ne bila živa duša za njim žalovala in okolica, zlasti Prosek

bi bil rešen tega lahona. V nedeljo 25. bil je na Proseku ples, katerega se je udeležilo obilo mladeži iz Krasa in okolice, mej mnogimi zastavami nij bilo viditi nobene slovenske, in tega je kriv g. Lukša, kajti boji se slovenskih barv, kot hudič križa.

Pa pustimo to okoličansko pošast in oglejmo si druge nasledke in pritiske Slovencev.

V nedeljo, kot po navadi vsaki praznik, vihrala je slovenska zastava pri drž. poslancu g. Nabergoju; po novejem, skrivnem ukazu, pridejan jej je bil tudi črno-rumen Avstrijski trak. Popoldne dojdejo žandarmi, kot nad ludodelnika, z bodali na puškah ter tirjajo od obče spoštovanega g. Nabergoja, pokazavši mu neki dekret, naj zastavo doli potegne, a on jim odločno reče, da ne potegne zastave doli, in ako uže hočejo vzamejo naj jo sami žandarmi na to kar na dvorišče marširajo, ter se polaste od Nj. Vel. nam dovoljene zastave, jo zvijejo in odnesejo se saboj. V ponedeljek pa jo je Lukša po beriču kot corpus delicti lahonskemu magistratu v Trst poslal. To je bil tem mogoteem pravi triumf, katerega bi jim bila lahko vsaka kuharica, ne pa štirije oboroženi mošje, pridobila.

Ljudstvo je bilo v obče razdraženo, in le mirnemu značaju kmeta se imamo zahvaliti, da se ni pripetilo kaj nenaravnega.

Kmetje so se vpraševali, z katerim dekretom jo dovoljeno, jim na tak način kratiti svote narodne pravice, od svetlega cesarja potrjene.

Naj ga slavna vlada razglasi, da se zamorejo v prihodnjo po njem ravnati, ako ne, zna nastati en dan ali drugi nemir z hudimi nasledki, za katere bo vlada in njeni organi odgovorna. Kakor se sliši, je to tajni in nepostavni ukaz vsega mogočnega magistrata. Zakaj to? zakaj se ne objavi javno? ali se morda bojite onega praznega strahu—panslavizma? katerega vedno slaboglasni časopisi nam podtikajo, ali kali? Zakaj so le na slovensko zastavo gleda, ktera je postavna, legalna? zakaj se prezirajo tuje zastave nemškega Bundu, ki vedno vihrajo na posestvih Nemcev v okolici.

S katero pravico sme vihrati laška nepostavna trobojnica pri lukonih v Trstu in okolici? Zakaj ne zavkaže vlada po raznih posestvih Angležev zraven njihove zastave še cesarsko obesiti? Vse to nam je ugan- ka, ktera jo rešena s tem, da smo Slovenci prepotrpežljivi, zato pa se nam tako godi. Lahoni pa, od katerih nam je leto 1868 še v dobrem spominu, ker so brez uzoška pobijali mirne okoličane po tržaskih ulicah, imajo večjo prostost in smejo delati po svoji volji. To si Slovenci dobro zapomnijo, a ne po besedah: ktere- ga bog tepe, tega ima rad; ampak narobe, vlada podpira one, kateri so ji nezvesti in ki le črez slo- vansko Adrijo, v zveličalno Italijo škiliho.

Bilo je uže mnogo interpelacij na sl. vlado v slo- venskih listih; naj še mi dostavimo to le: Ali vlada posluša glas ljudstva, katero upije, naj se mu dajo po- stavne pravice?

V aferi zastave na Proseku pa priporočamo g. po- slancu prav gorko, da v prihodnjem državnem zboru obelodani zadeve okolice in vlade v pravej luči ter in- terpelira ministerstvo, če so mu znane te stvari in če hoče v okoli priti tem nedostatnostim v ogib neredov, ki bi znali imeti slabe nasledke. Nadejamo se, da bo g. Nabergoj kot taktični in značajni mož, ki od svojih volilcev največji spoštovanje uživa, vse storil, kar bo v njegovi moči, da zadobi slovenski zastavi uže staro pra- vico. Mnogo okoličanov.

Politični pregled.

Mej našimi in ogrskimi ministri še zmerom trajajo pogovori zarad nove colne pogodbe. Naši mi- nistri imajo prav težko stališče, ker Ogrri po stari navadi preveč za se tirjajo; oni hočejo samo gospo- dovati, plačati pa ne. Naši ministri si uže menda ne vedo drugače pomagati, kakor s tem, da šuntajo in prosijo ustavoverce, naj se shodi in resolucijami podpirajo ministerstvo, da bode močnejši nasproti terjatvam, ki jih stavijo Ogrri. — Kaj bo pa še le 1. 1877, ko bo treba z Ogrsko novo pogodbo skle- pati. — Da bi bila Avstrija močnejša, bi leh- ko Ogrom diktirala; tako pa bodo Ogrri gospodari- li, dokler bo še šlo. — Skupni vojni minister hoče, kakor se sliši, za nekoliko milijonov zvišati tirjatve za vojni proračun; Ogrski delegatje se bodo temu na vso moč vstavljali, tudi nekateri avstrijski; a na vse zadnje bo minister vendar to dosegel, kar bo hotel, kajti Ogrri in ustavoverci imajo vezane roke in se boje preveč drezati, da ne spodkopljejo njim ugodnega ministerstva. Ustavoverne novine so se zadnje dni mnogo bavile z novim škofom ljublan- skim. Po vsej sili hočejo tega škofa vvrstiti mej svoje, ker je nekda rekel deputaciji ljubljanskega mestnega zbora, da pripoznava šolske in cerkveno— politiške postavbe in da bo za to skrbel, da bo du- hovščina v zvezi z drugimi državnimi organi delala in

izvrševala svojo vzvišano nalogo. Nadalje se govori, da je nov knezoškof papeževu poslaniku na Dunaji rekel, da naloga duhovskega stanu je: učiti in moliti. — Vse to je najbrže resnica; a škof s tem še nij iz- rekel, da bo nasprotnik narodu, katerega sin je in katerega je dozdej ljubil. Mi se celo nadejamo, da bo narodna stvar imela v novem škofu enega prvih pokroviteljev, kajti pretežno stališče bi imel, ko bi hotel duhovščino siliti, da pomaga uradnikom na- rod ponemčevati. Najbrže pa bo novi škof pri du- hovščini uplival, da bo zmernejša postala nasproti narodnjakom liberalne stranke in bo s tem le ko- ristil narodni reči, ker bo pospeševal spravo, ki je na Kranjskem še bolj potrebna, kakor drugod na Slovenskem.

Na Hrvatskem se vršijo zaporedoma volitve; a dozdej je še povsod zmagala narodna stranka; Makancevi stranki je nekda zveza s Starčevićevci dosti škodila. 24. avgusta se bode odprl nov hrvatski sabor.

Avstrija je sklenila jako ugodno trgovsko po- godbo z Rumunijo; vsled te pogodbe sme Avstrija mnogo fabrikatov uvažati brezplačno ali pa proti niz- ki colnini v Rumunijo in se smejo avstrijski držav- ljanje povsod na Rumenskem naseljevati. Ker je pa s to pogodbo Angležki, ki je imela dozdej v rokah vso kupčijo s podonavskimi kneževinami, nastala velika materijalna škoda, je ta država na vse mogo- če načine intrigovala proti Avstriji in še celo Tur- čijo šuntala, da naj ne pusti njof podložni Rumuniji samostalno sklepati pogodbe. Resnično se je tudi Turčija nekaj postavljala, a ko je videla, da je za Avstrijo Rusija in Nemčija v tej zadevi, je stisnila rame in angleška kramerska politika je sopot flasko napravila. Zadnji naskok proti tej pogodbi bil je v narodni skupčini rumunski; pa tudi tam je oppo- sicija zastonj hudo demonstrirala, pogodba je bila sprejeta in je zdaj tudi od kneza potrjena. — To je morda prvi začetek avstrijske zboljšane politike na jutrovem.

V Hercegovini so reči postale resnejši, kakor se je s konca mislilo. Uporniki so podpirani in še precej močni.

Najnovejša poročila iz Hercegovine se javljajo iz Dubrovnika: 23. t. m. so napadli Turki pri Ne- vesinji Hercegovince. Vname se ljut boj; na obeh straneh, je bilo mnogo mrtvih in ranjenih. 24. ju- lija udarijo turški vojaki iz Stolca, ter se spopade- jo z Hercegovinci pri Dabri. Vstajniki zaskočijo Turkom, katerih je bilo 4 kompanije, njihove pozi- cije za hrbtom, ter jih zapodé v beg pri Bilečini. Boj je trajal celi dan. Izid natančen pa nij še znan. Isto tako je bil boj pri Gabeli. Turki so zapalili Gorico. — Laški list „Movimento“ iz Genove poroča, da je bil pri starem Garibaldiju nek črnogorski voj- voda, ki je slavnege revolucionarja presil pomoči, ter mu ob enem ponudil vodstvo enega oddelka čr- nogorske armade.

Sliši se, da je Turška zdaj poslala veliko moč proti upornikom. Črnogorski knez sicer zagotavlja velevlasti, da Črnogorci ne bodo pomagali uporni- kom; a ljudstvo se je te dni zbralo v tabor in se je izreklo za to, da Črnogora stopi v akcijo; enako se pričakuje tudi od Srbije, da pomaga upornikom. Na Hrvatskem in v Dalmaciji se pobirajo darovi za uporujke in hrvatska mladež uže tudi začena giba- ti se, o Slovencih pa še nij nič slišati.

Vse torej kaže, da morda uže zdaj začne dol- go pričakovan dirnidaj na jutrovem. Velevlasti pa bodo najbrže Turčina pustile na cedilu in se saj začasno ne mešale v te zadeve.

Črnogorski vojvoda Plamenac je bil v nedeljo na Dunaji, gotovo v zadevah vstanka in udeleženja Črne gore.

Na Bavarskem so zmagali pri volitvah patri- joti, to je nasprotniki Bismarka.

Razne vesti.

(Goriški nadškof g. Golmajer) pride sam v Ljubljano, kakor čujemo iz zanesljivega vira, da posveti dr. Pagačarja za škofa ljubljanskega. Pri tej priliki goriški vladika, rojen Gorenjec, obišče svoj rojstni kraj in prirodna krasote gorenjske strani. Narod.

(M pevskemu društvu „Slavce“) so nadalje pristopili kot ustanovniki gospodja: Mons. vitez Globočnik, Dr. Gabrijelčič, prof. Hauer, prof. Lazar, Jakopič Avg., Gruntar Ign., Zulfjan Anton vsi iz Gorice. Davetak

župan, Dr. Ivančič, c. k. bilježnik, Dr. Tušar c. k. pristav iz Tomina, Kovarčič Ign., veliki posestnik pri Sv. Luciji, Marinič Josip, Marinič Anton, Kumar Ciril, Kumar France iz Kviškega, „glasbena Matica“ v Ljubljani, Adolf Harmel, oskerbnik v Šebreljah, Franjo Peternelj v St. Viški gori, Gašpar Likar v Cirknem, prof. Matej Vodusek v Gorici in Matija Veršar, žel. uradnik v Rubijah.

Kakor se sliši je dozdaj k temu društvu pristopilo blizu 200 podpornih in sodelujočih udov.

(Pri 1. občnem zboru „Slavčevem“) bili so v odbor voljeni: gg. prof. Hafner, predsednik; Santelj, podpredsednik; Hribar, pevovodja; Goljevšek, namestnik pevovodje; Leban, tajnik; Dolenc, blagajnik. Ostali odborniki: gg. Franjo Vidic, prof. Erjavec, prof. Čudžek, Černic, Dr. Lavrič, Jug Tomaž, Sternad, Ivan Mercina, A. Ditrh, Križman, Ambrož Poniž, Setničar, men Gregorčič, Josip Marinič, Ivan Kurinčič, Širca, Perozzi, Zega Miha, Srečko Carli, Ivan Hočvar.

(Ples v Mirni). Pretečeno nedeljo in ponedeljek imeli smo, od starih časov navadni, po celem okolici sloveči dvadnevni „gradenski semenj“, kojega so naši za ples vneti mirnski mladeniči držali na dveh prostorih t. j. v gostilni Faganelli-jevi in Ferlotič-evi.

Vdeležilo se je te javne zabave mnogo ljstva iz sosednjih vasi in bližnjega krasa, tudi nekaj odličnih mladenčev z Gorice se ni pogrešalo; akoravno plesalo se je na 6.ih brejarjih, ni se moglo zadovoliti vseh naših mladih plesalk, ter po dolgem čakanju (pri kraji) združilo se je nekaj naših in sosednjih prav odličnih krasotic prve vrste in vroče krvi, začelo je je v nogah srbeti, in ker drugega pripomočka ni bilo, hajd! vkordale so same na enem brejarju, in plesale so po dve in dve za lastne groše. Znamenje napredka!

(Neverjetno, pa vendar resnično.) Iz Kanala se nam piše: 20. t. m. bila je tretja javna dražba posestnika C-ja napovedana, pri prvi i drugi dražbi so se morali kupovalci celo od oddaljenih krajev zopet domu vračati, ker je bila dražba (se ne ve kako) vstavljena. (?) Svar je prišla tako daleč, da blago, ki je bilo nad 550 gl. cenjeno in vredno nad 1000 gld. prodano je bilo ta dan za celih 3 gl., reči tri goldinarje; namreč ena dobro rejena krava za 52 kr., dve lepi postelji iz dragega lesa z vso pripravo vred za 14 kr., drugi dve postelji tudi z vso pripravo za 1 gld. in 2 kr. eno veliko krasno ogledalo iz kristalnega stekla za 8 kr., mnogo vinskih sodov i čobrov, ki so vsak nar manj od 20 do 25 gld. vredni, bili so prodani po 40 kr. itd. Originalna dražba ta!

(Slov. dramatično društvo) je imelo v četrtek občni zbor. V odbor so voljeni: za predsednika Janez Murnik, dež. odbornik, za podpredsednika: dr. Karel Bleiweis, za blagajnika: Karel Žagar. Za odbornike pak gg. Drenik Franc, zavar. agent, Jurčič Josip, urednik „Slov. Naroda“, Krsnik Janko, koncipijent pri finančni prokuraturi, Noll Josip, zasobnik, Pleteršnik Maks, gimn. profesor, drd. Škofic Franc, sodski avskultant, dr. Stare Josip, koncipijent pri fin. prokur., Wiesthaler Franc, gimn. profesor in Valenta Vojteh, magistratni uradnik. Iz poročil tega društva je razvidno, da ga premalo podpirajo slovenski rodoljubi. Mi torej priporočamo goriškim rodoljubom, da se bolj zanimajo za to velevažno društvo.

(Glas.) Odbor za zidanje „narodnega doma“ v Novem mestu daje na temelju sestavljenih i pregledanih računov o finančnem stanju tega podvzetja od 1. februarja l. 1873 do konec aprila t. l. sledeči pregled do običnega znanja:

1. Darila posameznih rodoljubov i narodnih društev	2915 gl. 95 kr.
2. Posojila domoljubov na dolžna pisma	2784 „ —
3. Denarji na menjice izposojeni	6100 „ —
4. Razni dohodki	38 „ —

Skupni znesek dohodkov 11837 gl. 95 kr.

1. Za zemljišče	2260 gl. — kr.
2. Za material i delo	8645 „ —
3. Obresti za izposojene denarje	711 „ 28
4. Razni stroški	232 „ 23

Skupni znesek stroškov 11859 gl. 25 kr.
Če se odštejejo dohodki 11837 „ 95

ostane primanjklaj 21 gl. 30 kr.
Od vpisanih daril i posojil še ni izplačano 2776 gl. —

Podpisani odbor si šteje v svojo dolžnost, da izreče vsem p. t. rodoljubom, kateri so se ali z darili ali posojili vdeležili zidanja prvega narodnega doma na Slovenskem naj srčnejšo zahvalo s prošnjo, da blagovolijo tudi v prihodnje še po mogočosti podpirati narodno podvzetje.

Ob enem pa tudi prosi odbor vse častite domoljube slovenske, ki še ali niso pristopili kot podporniki narodnemu domu, ali so pa znošali v plačevanju vpisa-

nih doneskov, da izvolijo kmalu pristopiti i poslati obljubljeno podporo, da se kakor hitro mogoče izvrši blaga naprava, ki bo steber narodni reči na Dolenjskem. Poslopje se bo letos toliko dodelalo, da se bo mogla narodna čitalnica preseliti v pritične prostore.

V Novem mestu dne 28. julija 1875. Grof Josip Barbo predsednik. — Janko Poljanec tajnik. Opomba: Natančnej račun, kakor tudi imenik vseh podpornikov narodnega doma se bo kmalu dotičnikom poslal.

Nova Gradenska cerkev pri sv. stopnicah v Mirnem sozidana s prostovoljnimi doneski mnogih silno potrebne zvonov, kateri z samimi podpisi, to je brez gotovega denara ne bodo tudi prihodnjo septembersko kvaterno nedeljo postavljeni.

Prošeni so torej vsi tisti, ki so podpisali ali podkrižali, da bodo v petih letih po 20 soldov na leto darovali za nove zvonove, da bi zdaj, ko je uže prešlo 5. leto, poslali denar ali fajmostru, č. g. Janez-u K. Eloršič-u ali pa kaplanu, č. g. Carli-u v Mirno.

V Mirnem 2. julija 1875.

Oskrbništvo cerkve gradenske.

Naj boljša knjiga

Naj boljša knjiga

o metričnej meri in vagi je:

Nauk o desetnih (decimalnih) razlomkih in njih upotrebljevanji pri računih z metrično mero in vago in 90 natančnih primerjalnic dosedaj v Avstriji v rabi bivših mer in vag in metrične mere in vage.

Prodajajo jo: J. Giontini, O. Klerr, Kleinmayer & Bamberg in „Narodna tiskarna“ v Ljubljani; E. Liegel v Celovci; J. Pajk v Mariboru; Th. Drexel v Celji; E. Fillak v Gorici; F. H. Schimpf v Terstu; Albrecht & Fiedler v Zagrebu. Dobiva se tudi pri pisatelji J. Žnidaršiču na Premu (via St. Peter). — Cena: 60 kr.

Naj boljša knjiga

Zavarovalno društvo Avstro-Ogrsko

„VIKTORIA“

ustanovljeno leta 1865

Ustanovna glavica po pravilih . . . f. 2,000,000 —
Vlačani denar „ 1,000,000 —
Reserve na strani „ 1,419,221.95
Letni dodatki „ 3,146,082.17

prejmlje po nizki ceni:

- a) zavarovanja proti požarom.
- b) Zavarovanja na življenje na razne načine.

Podpisano ravnateljstvo naznanja da s 1. junijam je osnovalo v Gorici glavni zastop, katerega je izročila gospodu:

Jožef-u Salsa.

Prav temu g. Jožefu Salsa se je izročilo tudi glavno nadzorstvo za goriško grofijo, vsled česar so prošeni podzastopniki in zavarovanci, ki so se dozdaj obračali direktno na zastop v Trstu, da se odslej v vsih zadevah obračajo na imenovanega g. J. Salsa. —

Zastop zavarovalnega društva „VIKTORIJA“

P. F. Tonini. A. Sellen.

Razglas.

Veliki zemljevid poknežene grofije goriške stržaško okolič, katerega je narisal okrajni šolski nadzornik g. France Vodopivec in izdal deželni odbor goriški, se dobiva v deželni pisarni v Gorici po dva goldinarja.

Slovenske molitvene bukvice

navadno in elegantno vezane in vsakovrstne pisne priprave dobé se po najnižji ceni v knjigarnici

Julija Dase,

na Travniku, št. 447.

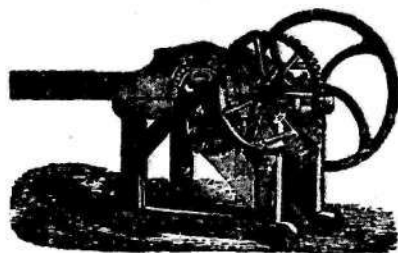
VOJSKE

sicer še ne bo tako brz, pač pa se nam že bliža čas žetve in

mlatve.

Mlatiči bodo dragi, to je gotovo, in se bodo vrh tega težko dobivali, žita pa bo, kakor kaže, mnogo, in ker se samo ne omleti, treba priskrbeti si že za časa drugih pripomočkov. Taki pripomočki so

ročne mlatilnice na cveke,

pri katerih ima troje, k večjemu čvetero ljudi možkih ali žensk, opraviti, in katerih na vsaka dan 30 do 40 mernikov žita namlati. Pri tem je zrnje že očiščeno plev, klasje do zadnjega zrnja omlačeno.

Teh mlatilnic je bilo lansko leto mnogo prodanih in kupci jih na vso moč hvalijo. Goniti in rabiti jih je prav lahko.

Lansko leto so se prodajale po 132 gld. 50 kr., letos pa je cena znižana na 115 gld. v Ljubljani.

Zato mislimo, da ne bo noben količjak veči posestnik zamudil napraviti si tako koristno mlatilnico; če pa je eden sam ne zmore, naj si jo napravijo po dva, trije, štirje, tudi cele vasi ali občine skup. Da se že v enem letu splača, to je iz vsega tega gotovo vsakemu jasno. Dajó se tudi za plačo v obrokih

Vsi drugi poljski in kmetijski stroji se lahko dobé, ako se naroče.

Zaloga ročnih mlatilnic v Ljubljani je pri

Jož. Debeven,
v Gradišci ob tržaški cesti hiš. št. 57.